

En sammanfattning av tre studier

”Det unika med BRA-samtal som samtalsmodell är att den är utvecklad explicit för att stärka barns delaktighet och att den utgår från barnets egen definition av situationen och behov av information. Den utgör därför ett viktigt komplement till samtalsmetoder som har fokus på den information som barn lämnar.” (Eriksson & Lagerlöf 2023)

Eriksson, M, (2014) Barns rätt som anhöriga, BRA: utvärdering av ett utvecklingsarbete.

Det empiriska underlaget består av basuppgifter om 46 av de 56 barn och unga som deltagit i BRA-samtal och läger, intervjuer med 8 av de deltagande barnen, intervjuer och samtal med 11 personer från de 3 pilotverksamheter som ingick i projektet, och samtal med de 2 projektledarna från Barnhuset.

Såväl de intervjuade barnens utsagor som det samtalsledarna säger tyder på att när det gäller individdelen av BRA har målsättningarna uppfyllts i hög grad vad gäller att barnen har fått kunskap om sina rättigheter med anledning av föräldrarnas fysiska sjukdom/psykiska störning/missbruk, att de har fått den information de behöver om sin förälders sjukdom/psykiska störning/missbruk, och att de har fått hjälp att uttrycka eventuellt behov av råd och stöd. Både barn och samtalsledare kommenterar också det pedagogiska redskap som används i samtalen och menar att det har varit viktigt och till stor hjälp.

Helhetsbedömningen blir att detta är ett i många avseenden framgångsrikt utvecklingsarbete. Det material som ligger till grund för analysen tyder på att arbetet med BRA-samtal och läger lyckats uppfylla målsättningarna. Vidare har utvecklingsarbetet resulterat i en modell som framstår som lovande inte bara när det handlar om att informera anhöriga barn om deras rättigheter och kartlägga behov av vidare stöd, utan som även tycks kunna stärka barns känsla av sammanhang.

”Genom att barnen får hjälp att själva formulera sina behov och frågor kan de också få större möjligheter att faktiskt påverka vad som ska hända med dem. Samtidigt får de hjälp att formulera det de behöver i förhållande till barns rättigheter, vilket stärker deras position ytterligare.” (Maria Eriksson, 2014)

Eriksson, M. (2018) Användningen av BRA – Barns Rätt som Anhöriga.

Utvärderingen bygger dels på enkäter riktade till samtliga personer som genomgått utbildningen i BRA-samtal respektive till de personer som vidareutbildats till att hålla BRA-samtal, dels på inspelade BRA-samtal med barn och föräldrar. Totalt har 66 personer svarat på enkäten till personer som utbildats i att hålla BRA-samtal, och 22 personer har svarat på enkäten till personer som utbildats för att själva utbilda om BRA-samtal. Fyra samtalsledare, åtta barn samt fyra syskon eller föräldrar har deltagit i inspelade BRA-samtal omfattande drygt 16 timmars samtalstid.

Spridning och användning av BRA-samtal

Sammantaget framträder en mycket positiv bild ur enkätsvaren, när det handlar om organisatoriska, personliga, utbildningsmässiga och praktiska förutsättningar för att använda och utbilda om BRA-samtal. Bilden kompliceras dock av hur modellen ser ut att användas. Av enkäten till personer som gått utbildningen i BRA-samtal framgår att hälften erbjuder BRA-samtal inom ramen för sitt arbete, och bland de som utbildats för att själva utbilda var den en ännu lägre andel som erbjuder BRA-samtal. /.../ Utmaningarna för att omsätta modellen i praktik tycks vara störst i just verksamheter riktade till vuxna.

Att arbeta med BRA-samtal

Analysen av de inspelade BRA-samtalen visar att det är möjligt att använda BRA-samtal som de är tänkta att användas, det vill säga att samtalen i relativt hög grad styrs av barnen. Vidare att BRA-samtal kan fungera väl för att kartlägga barnets situation och ge individuellt anpassad information till anhöriga barn. Modellen som sådan öppnar för barnets delaktighet genom att informationen om föräldrarnas svårigheter/sjukdom/missbruk ska styras av barnets frågor, och kartläggningen av nu-situation och stödbehov ska utgå från barnets egen bedömning av sin situation. Därmed positioneras barnet som aktör och tilldelas en hög kunskapsmässig status i samtalet.

Eriksson, M. Lagerlöf, H. (2023) BRA-samtal för barn i ekonomisk utsatthet & osäkra boendeförhållanden - en pilotstudie.

I skyddat boende

Modellen ser ut att kunna fungera väl i den här kontexten. BRA-samtalen omtalas av samtalsledarna som ett bra komplement till de samtal om våld som de också för med barnen, då BRA-samtalen bidrar till att bredda perspektivet och ger barn möjligheter att prata om olika aspekter av sina liv. BRA-samtalen beskrevs som en tillgång inte minst i förhållande till barn som av olika skäl inte är beredda på att prata om sina upplevelser av våld (just då). Informanterna påtalade att utan BRA-samtalen läggs större ansvar på barnen själva att ta upp sådant som de vill eller behöver prata om, som inte har med själva våldet att göra. Med hjälp av BRA-samtal som modell kan barnen på ett tydligare sätt få möjlighet att sätta ord på behov som kan ha att göra med olika områden i livet, utöver att ha upplevt våld mot en förälder och/eller sig själv.

Den del som rör BRA-samtal i samband med ekonomiskt bistånd: I den här delen av studien var det svårt att dra annat än preliminära slutsatser då det empiriska underlaget bestod av gruppintervjuer med samtalsledare innan pilotstudien. Även om det fanns en tydlig acceptans och intresse för modellen inom de socialtjänster som medverkade så framkom specifika utmaningar med att erbjuda BRA-samtal i en myndighetsutövande kontext. Det handlade t.ex. om en upplevelse av motstånd och tveksamhet hos familjer till erbjudandet om samtal för deras barn. Den slutsats som drogs var att det inte handlade om själva modellen utan snarare en misstänksamhet hos familjer i ekonomisk utsatthet gällande varför socialtjänsten ville tala med deras barn.